

**FESTIVAL
MANJŠIN
str. 3**

**GOSTI IZ
AVSTRALIJE
str. 4-5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. oktobra 2001 ☼ Leto XI, št. 21

Svetovni den za starejše lüdi

V mejsi oktofri skurok na vsakši den pride kakšen svetovni den. 1. oktober je den starejši lüdi. Te den so svetili po cejlom svejti starejše. Te den smo si „mogli“ talati z dnevom glasbe (zenei világnap) tü. Nikak tak je tau vöprišlo, ka nam starejšim več ranč na leto gnauk eden cejli den ne odi. Na te den so v Monoštri tü meli več programov, starejše – vküp ji je prišlo kakšni tristau – je pozdravo žüpan varaša Károly Bauer. V kultur-nom programi so gora-staupile domanje skupine pa umetniki iz Budim-pešte.

Gda od starejši lüdi gučimo, največkrat – spoj pa mladi – samo na tau mislijo, ka je starost podjiblenost, beteg. S starejšimi si že prej žmetno kaj začne držina pa rosag tü. Če smo pravični, zatok nej tak. Nej je vsakši starejši človek pogübleni, spoj pa nej te, če se sam tü ne drži za tau. Vsakša starost ma svojo lepoto tü. Na dosta pa dosta starejše ešče

računajo doma pa der indrik tü. Samo si zmislite, kelko mladi žensk bi nej moglo delati, če nej bi bilau v družini stare matere ali staroga očo. Kelkokrat vidimo, ka iz vrtca male mlajše babica domau pela, kelkokrat nam prav pride, ka babica kakšen obed sküja, večerjo pripravi... Pa za tau največkrat ne čaka plačilo. Ali pa kaj vi nej! Čaka človeško rejč, lejpo besedo... Tau pa nika ne košta! Ne pozabimo, ne pozabite! Vsakši stari grata, če zadobi.

Kak je tau pri nas v Porabji? Inda svejta so bile velke držine, po šest, osem, deset mlajšov. Te se je starišom nej trbelo bojati, ka na stara lejta sami ostanejo. Nakak od mlajšov je doma osto pa opravlo starejše, če je potrebno bilau. Zdaj so že po naši vasicaj tü vse bole rejčke takše familije, gde več generacij vküper živi. Cajt je prineso svoje. Ranč tak, kak po svejti vsenakraje. Ovak živemo kak gnauk-svejta. Človek dosta baukše ške živet, lepše do-

move si zidamo, baukšo (h)rano gejm, lepe obleke nosimo, z autonom se vozimo... Za tau se moremo „klati“ po fabrikaj, gde ne moreš samo tak doma ostati, nej delat titi. Vsakši se tere, da bi na stare dni penzijo emo, ka ovak prej ne preživeš. K tomi pa pri nas do 62 lejt starosti trbej trdo delati. Pa te leko povejš, ka si že sam stari grato. Naj nišče ne brodi, ka prej na starost ešče cajt mam misliti. Nišče ne vörje, kak lejta taščuknejo, spoj

pa v gnešnjom svejti. Zatok si pa te prva moremo premisliti, liki bi samo mladino krivili za vse, ka se lagvo, slabo godi s starejšimi.

Pelda je važna. Kak mi delamo z našimi starci, tak do naši mlajši delati z nami. Tau bi zatok prosila od mladi, svojim leko so na pomauč, ka gde je mogače, naj baudejo pri svojih. Pa naj se ne čüje kaj takšoga, ka prej že pa penzionisti pa zakoj njim trbej več penzije dati, njim več tak nika nej potrebno. Tau nas, starejše boli. Vörvajte nam, če de nam baukše, de vam mladim tü.

Pa te mi je tau tü napamet prišlo, ka je toga ipa ešče tau dobro pa se tomi leko radüjemo, ka v meri živemo. Istina, ka ne vejmo, kak dugo, nigdar je nej vedati, ka de te zbesnjani svejt činijo, kak da se zaničavo.

Mir pa porazmenja naj baude med nami, tak ne znamo, kak dugo mo se leko veselili tomi svejti.

I. Barber

Rodiš se sam, umreš sam, vmes je življenje

Zágorec Csuka Judit

Takšen je bil del odgovora mlade madžarske pesnice iz Prekmurja Judit Zágorec-Csuka, ko sem jo vprašala, zakaj so v njeni prvi pesniški zbirki pesmi razdeljene na pesmi življenja in pesmi smrti (élet-versek, halál-versek). Po prvi zbirki v materinščini (Viharverten, 1997) so leta 2001 izšle njene pesmi v slovenskem prevodu. Zbirka **V ognjenem kresu** je izšla v samozaložbi, uredila jo je Marjanca Mihelič, ki je pesmi tudi prevedla. Izid zbirke so omogočili Občina Lendava, Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost in Zveza Slovencev na Madžarskem. Avtorica se je na predstavitvi v Monoštru, ki je bila 9. oktobra, posebej zahvalila gospodu Gezi Bačiću, svetovalcu slovenske vlade za narodnosti, za njegovo pomoč pri izidu pesniške zbirke.

O svojem ustvarjanju, dvomih in ciljih je povedala naslednje: *Menim, da pomeni biti pesnik privilegij in cast. Illyés Gyula je v svojo spominsko knjigo napisal sledeče: „Ljubimo svoje sovražnike. Toliko mi je že uspelo, da pošlene izmed njih: da. Vendar pa naj ljubimo tudi nečastne, tiste, ki nas napadajo iz podlosti? Pismo ne razlikuje teh, vendar pajih*

tudi ne združuje. Če ljubim tudi podle sovražnike, sem izdajalec borbe za pravičnost.“ Morda bi lahko bile temisli glavna opora moje pesniške veroizpovedi. Težko priznam še sebi, da sem pesnica, saj sem le pred nedavnim začela pisati pesmi. Že v otroštvu so bila moja čustva globoka in določna. Bila sem borbeni in v mojih dejanjih je bilo neko bor-

dandanes redek pojav, le malo ljudi se ima lahko za take. Od svojih staršev sem podedovala tisto čistost, iskrenost, ki bi ju rada izrazila in ohranila tudi v svojih pesmih. Rada imam pomursko grudo, najbolj tisti kraj, kjer sem se rodila, ki nikoli ni bil popolnoma slovenski in nikoli popolnoma madžarski. V tem obmejnem kraju sem zrastle in od tedaj hodim dan za dnem na meji med pesnikom in bralcem ter na meji med vasjo in mestom. Enkrat spadam sem, drugič tja. Večni notranji boj: le kam naj spadam – pišem odmačim, na tej in na oni strani meje. Verujem v tiste, ki tudi verujejo vame, vendar pa ne bi rada nikogar morila s seboj.

Ne pišem pesmi zato, ker bi bila rada nesmrtna, temveč zato, ker bi rada videla popolnejšo sliko o sebi in o svetu, o svojem mikro in makrokosmosu. Poezija je: zapelevanje, uresničitev, drama, samoprevajanje, lepota in privlačnost. Pesniki današnjih dni so potomci pregnanih bogov, ki v svetu brez oltarjev živijo v iluziji stvarjenja oltarjev.

V kakšni meri uspeva pesniki ustvarjati »oltarje«,

M. S.

beno hotenje, resnicoljublje. Menim, da sem vse to kot potnico podedovala od staršev, ki so preprosti ljudje, kmetovalci in ki ljubijo zemljo in naravo. So iskreni, saj niso imeli s kom biti dvoletni. V svojih dejanjih so zmeraj sledili svojim mislim – torej so neoporečni v svoji preprostosti. Neoporečnost pa je

*se lahko tudi sami prepičate, če poiščete njeno knjigo v šolskih knjižnicah, mestni knjižnici v Monoštru, v Slovenskem domu. Avtorica je namreč petdeset izvodov zbirke **V ognjenem kresu** podarila porabskim bralcem.*

VII. Mednarodna etnološka konferenca o raziskovanju narodnostnih manjšin

Madžarsko etnološko društvo je v sodelovanju s sponzorji že sedmič organiziralo Mednarodno etnološko konferenco o raziskovanju narodnostnih manjšin. Konferenca je potekala od 2. do 4. oktobra v Békéscsabi na Madžarskem. Tema letošnje konference je bila »Kultura manjšin ob prelomu tisočletja (Priložnosti, možnosti, izzivi)«.

Dr. Imre Gráfik, generalni sekretar Madžarskega etnološkega društva, je v uvodniku publikacije (izšla je pred konferenco v treh jezikih in je vsebovala teze za konferenco) poudaril: »Da že dejstvo, da smo vstopili v 21. stoletje, pomeni za družboslovce, med njimi tudi za etnologue, poseben izziv... Opazni globalizacijski trendi po svetu delno siromašajo, delno kvarijo narodno ter regionalno oziroma narodnostno in manjšinsko kulturo. Na drugi strani je zaznati tudi nasprotni proces. Narodne ali regionalne (etnične) kulture s poudarjanjem svojih identitet poskušajo nasprotovati vplivom homogenizacije. Predvsem s privrženostjo do svojega jezika, folklorja, običajev in včasih z manifestacijo teh plasirajo v zgodovini izoblikovano entiteto, katero želijo prevzeti tudi v prihodnje. Glede na večstoletne izkušnje je nedopustno sprijazniti se z reprodukcijo nepretrganosti in ponavljajočih se konfliktov. Na podlagi znanja, ki se je nabralo v stoletjih nacionalnih držav, še posebno v zadnjih desetletjih - pogosto tragičnih - je neizogibno ponovno premisliti načine in oblike družbenega sobivanja. Treba je razkriti tiste pozitivne procese (npr. dvo- in večjezičnost, multikulturno bivanje, vzajemno toleranco, različne avtonomije), ki so primerni za to, da bi se izognili konfliktom in ki namesto izolacije omogočajo prehod med kulturami in prostovoljno adaptacijo brez asimilacije.«

V okviru centralne teme so udeleženci konference iskali odgovore in možne rešitve na vprašanja na naslednjih tematskih področjih: identiteta, avtonomija, segregacija, raba jezika in interetnični odnosi.

Na konferenci je bilo registriranih 136 udeležencev iz 11 držav (večina iz srednje in vzhodne Evrope). Med številnimi raziskovalci sta letos na konferenci sodelovali dve raziskovalki z Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Predstavili sta izsledke raziskave Etnična identiteta in medetnični odnosi v slovenskem etničnem prostoru, ki se nanašajo tudi na Porabje (mag. Mojca Medvešek, Doživljanje etnične identitete prebivalcev Lendave in Monoštra, dr. Katalin Munda Hirnök, Spremljanje množičnih medijev na narodno mešanih območjih /primer Lendava, Monošter/).

Konferenca se je zaključila s plenarno sejo, kjer so organizatorji med drugim izpostavili, da so raznovrstne aktualne teme in diskusije v sekcijah upravičile izbiro centralne teme. Največ diskusij je bilo v zvezi s stereotipi ter o kulturni avtonomiji. Poleg tradicionalnih etnoloških pristopov se je na letošnji konferenci pokazalo, da so raziskovalci v svoja raziskovanja vključujejo tudi novejša metodološke pristope (recimo na področju sociologije in kulturne antropologije). To je bilo opazno zlasti pri mlajših raziskovalcih.

Določeni izsledki raziskav, ki so bile predstavljene na konferenci, bodo lahko služili kot model, ki ga lahko uporabljajo tudi druge vede izven etnologije.

KMH

Papiri pripovedajo

Što leko sedi?

Vörnicke s Trdkove so 21. decembra 1928 pismo pisali sombotelskomi püšpeki paulek stolic v cerkvi na Gorenjom Siniki. Trdkovčani so do 1923. leta slišali k sinickoj fari. Gda so grajnco potegnili, so več nej smeli na Gorenji Sinik k meši ojeti. Pau vesi je ojdlo v Gornje Petrovce, pau vesi pa v Gornjo Lendavo ali Grad. Té cerkve so deset kilomejtarov bole daleč od Trdkove kak Gorenji Sinik. Zaradi toga so napisali edno prošnjo prejdntim, pa so njim dovolili, ka so od 1928. leta mau pá na Gorenji Sinik ojdli k meši.

„Stolice v cerkvi na Gorenjom Siniki so zvekušoga naše, mi smo je dali narediti. Tak smo čüli, ka Sinčarge škejo te stolice odati. Prosimo Vas, Gospaud Püšpek, ne dovolite, ka bi té stolice odali. Naše stolice bi mi radi nücali tačas, ka leko na Gorenji Sinik odimo k meši.“ - so se taužili Trdkovčani püšpeki.

Püšpek je piso gospaudi Vinceni Kosi, ka cerkvene kotrige morajo o tome odlaučiti. Cerkvene kotrige so meli svoj djilejš 31. decembra 1928. V zapisniki (jegyzököny) leko štemo, ka „več starejši lidi je prosilo plebanoša, naj leko sedijo v tisti stolicaj, v šteraj sedijo Trdkovčani. V fari je dosta takši starejši lidi, šteri morajo stati v maloj cerkvi. Mlade ženske, dekle pa eške podje s Trdkove pa sedijo, ka prejso stolice uni küpli.“ Gospaud Kos so predlagali, ka bi – tačas, ka Trdkova nede pá na Madžarskom – Trdkovčani nej smeli v stolicaj seiti v cerkvi na Gorenjom Siniki. V té stolicaj bi leko sejdlj starejši lidg z Gorenjoga Sinika pa iz Ritkarovec.

Gospaud püšpek so tak odgovorili, ka Sinčarge leko sedijo v stolicaj Trdkovčanov, na mesti tisti, šteri do začetka meše ne pridejo v cerkev.

Marija Kozar

SAKALOVSKI GASILCI AKTIVNI

XVIII. okrožje v Budimpešti

Festival manjšin

Samouprava XVIII. okrožja madžarskega glavnega mesta (Pestszentlörinc - Pestszentimre) se je skupaj s tamkajšnjimi manjšinskimi samoupravami odločila, da bo letošnji festival manjšin priredila 29. septembra v okviru t. i. dnevv Havanna. Lani so festival priredili na dan sv. Lorenca, ko je v tem okrožju proščenje.

Osrednji program letošnjega festivala manjšin je bila svečana otvoritev Narodnostnega parka. V samem kulturnem programu so sodelovale kulturne skupine manjšin, ki živijo v tem okrožju Budimpešte.

Slovenska manjšinska samouprava je povabila tamburaški orkester s Cankove, ki deluje kot sekcija kulturnega društva Avgust Pavel. Tamburaši so že večkrat uspešno sodelovali na raznih prireditvah na Madžarskem.

Od vodje ansambla Draga Rojka smo zvedeli, da so se ustanovili pred tremi leti, imenujejo se Odpisani in imajo 8 članov. Kot zanimi-

vost naj omenim, da skupaj igrajo v tem ansamblu dedek (star je 91 let) sin in vnuk. Ansambel je v Budimpešto pospremila gospa Hilda Vogrincič, predsednica turističnega društva na Cankovi. S svojim programom so tam-

renc Kranjec vsem tistim, ki so si prizadevali za uresničitev tega plemenitega cilja. Prireditve so počastili tudi predstavniki diplomatskih predstavništev matičnih držav ter predsedniki državnih manjšinskih samouprav.

Veselilo nas je, da se je našemu vabilu odzvala veleposlanica R Slovenije v Budimpešti gospa Ida Močivnik, ki je obiskala tudi prostore slovenske samouprave in se srečala s člani samouprave ter s tamburaši.

Festival manjšin smo zaključili s plesom, kjer so se skupaj veselile vse manjšine našega okrožja.

Naslednji dan

Predsednik slovenske samouprave Ferenc Kranjec na otvoritvi parka.

Veleposlanica Ida Močivnik v pisarni slovenske samouprave.

Tudi sakalovski gasilci so sodelovali - kot vabljeni gostje - na gasilskem tekmovanju, ki so ga priredili v okviru sejma Zaščita v Kranju. Doma v vasi so se pa lotili čiščenja potočne struge, ki ga je naročilo vodnogospodarsko podjetje. Z delom, ki ga posamezniki opravljajo brezplačno, bo prišlo prostovoljno gasilsko društvo do finančnih sredstev.

buraši navdušili publiko ter poželi veliko aplavza. Popoldne se je otvoril Narodnostni park, ki so ga uredili v središču naselja Havanna. Svečana nagovora sta imela dr. Jenő Kaltenbach, varuh manjšinskih in narodnostnih pravic, ter župan XVIII. okraja dr. László Mester. V imenu manjšinskih skupnosti, ki živijo v tem okraju, se je zahvalil predsednik slovenske manjšinske samouprave Fe-

sma našim gostom s Cankove pokazali nekatere znamenitosti madžarskega glavnega mesta.

V imenu Slovenske samouprave XVIII. okrožja se zahvaljujem vsem gostom, da so se udeležili naše skupne prireditve, tamburašem s Cankove pa želim še obilo uspeha.

Ferenc Kranjec
predsednik

OD SLOVENIJE...

Danska kraljica Margareta II na obisku v Sloveniji

Na povabilo slovenskega predsednika Milana Kučana se je na tridnevni uradni obisk v Sloveniji mudila danska kraljica Margareta II. s soprogo. Razen z gostiteljem se je srečala s predsednikom državnega zbora Borutom Pahorjem in premierom Janezom Drnovškom. V okviru obiska je v Ljubljani potekal tudi dansko-slovenski poslovni forum. Kraljevi par si je skupno ogledal Lipico in Postojnsko jamo, kraljica je obiskala še Piran in Koper, njen soprog pa velenjsko Gorenje in Maribor. Obisk danske kraljice je spremljal tudi niz prireditev, ki so predstavile duhovno ustvarjalnost Danske in njene dosežke na področju industrijskega oblikovanja, literature in glasbe.

Drnovšek napovedal kandidaturu na predsedniških volitvah

"Razmišljam, da bi sedanji mandat predsednika vlade zaokrožil do pomladi naslednjega leta in takrat pripravil normalen, usklajen prehod," je v pogovoru za Sobotno prilogo Dela povedal predsednik vlade Janez Drnovšek. Na vprašanje, ali bo naslednje leto kandidiral na predsedniških volitvah, je odgovoril, da "zelo mogoče", če mu bo to dopuščalo zdravje. Izrazil je prepričanje, da z njegovim sodelovanjem hudih pretresov v LDS ne bo, ni pa želel odkriti, koga bi želel videti na mestu predsednika stranke.

V naravi se vrača le cerkev na Blejskem otoku

Zahtevek rimskokatoliškega župnijskega Bled za vrnitev nepremičnin na Blejskem otoku v naravi je zavrnjen, razen cerkve Marijinega oznanjenja, ki se vrača v naravi. To je bistvo odločbe, ki jo je ministrstvo za kulturo izdalo 4. oktobra in poslalo upravičencu. S tem je ministrstvo za kulturo po besedah ministrice Andreje Rihter dokončno razrešilo vprašanje lastništva in odprlo pot za nadaljnja vlaganja v obnovo Blejskega otoka kot spomenika državnega pomena.

Gostji iz Avstralije

Vsakšni den, gda se vsedem pred računalnik v pisarni, se mi nazaj poklauni mali koala maci, steri mi sedi gor na komputeri. Kak je ta plušasta mejka stvar prišla iz Avstralije v Porabje?

Tisti, steri so gnauksvejta odišli iz Porabja ali Goričkoga, so zdaj takšni kak lastovice, od časa do časa nazaj v svojo gnejzdo priletijo. Takšna "lastovica" je

»Miva sva tistoga ipa v Avstraciji delala. Od moje padaškinje je živel v Avstraciji. Ona je želela, da bi njena nečakinja (unokahuga) prišla k njej. Te nas je padaškinja tudi nagačevala, ka bi vkuper šli v Avstralijsko. Gda smo papire delali, so je njim nazaj ličili, odklonili. Mi smo pa dobili dovoljenje (engedély). Moj mauž je zidar, zidare so tam nicali.

Micka s sinaum pa možaum na njeni rojstni den.

Marija Nemeš, stera je rojena v Būdincaj na Goričkoma, dapa od leta 1975 živi s svojo famijlo v Sidneyi v Avstraciji. Atrež držine Nemeš je bijo prvi atrež, na steroga smo v Avstralijsko pošilali naše novine. Njina držina je porabsko-gorička, oča od moža, Jožef Nemeš, starejši so doma iz Števanovec, dapa že dugo lejt živejo v Dolencaj. Oni so pred par lejt prišli v našo uredništvo pa nas prosili, če bi leko sinovi famijli v Avstralijsko pošilali Porabje.

Marija (Micka) Nemeš je vleta skurok dva mejseca bila doma v Sloveniji, med tejm časom je nas tō obiskala. Z njauv je iz Avstralijske "prišo" mali maci tō.

• 1975. leta je zatok v Jugoslaviji več nej lagvo šlau. Kak tau, ka sta se viva z možaum pa mali sinekom tistoga ipa podali na takšno dugo paut?

Te smo pa šli samí. Nej je leko bilau, vsi so tū ostali, oče pa mati,« pravi Marija s skuzami v očaj.

• Kak ste se gornajšli v tistom dalečnom, tihinskom rosagi?

»Malo pomauči smo zatok meli. Pomagala nam je tetica od padaškinje pa dosti Prekmurcov je tam. Mauž je brž dobiu delo, jaz pa nej, ka sam mejla maloga sina, 14 mejsecov je biu star. Za leto dni sam jaz tudi začnila delati v fabriki.

• Kak pa je bilo z jezikom?

»Nej je leko bilau. Angleški jezik je zelo težki jezik. Bole težko ga je gučati kak druge gezik. Gda smo v Avstralijsko prišli, je sin gli v najušji časaj biu. Dostikrat sam rabila koga, ka bi mi kaj raztomačo, če je trbelo z njim k doktora iti. Doma smo mi vse slovenski gučali in še gnesden vse slovenski gučimo.

Sinej je tudi malo težko bilau, gda je začno angleško šaulo tam, ka je nej znau do-

bro angleški. Ali se je po tistom hitro navčō, tak ka nej bilau nevoule.«

• Kak je kaj v Avstraciji z mladimi slovenskimi rodovi? Gučijo ešče slovenski ali vse bole angleški?

»Kak ponekod. Ene družine so takšne, ka držijo rejč pa včijo svoje mlajše gučati, nekatere pa sploj ne vejo več...

Moj sin je biu v Sloveniji pred trejmi lejt in je biu trno veseli, da je bar vse razmo, če je že nej vse znau tak dobro odgovoriti. V Avstraciji je sobotna šaula za slovenski jezik. Sin se je od maloga včiu dveji vōri po sobotaj. Nej je dosti, dapa telko znanje si je pridobiu, da je tudi malo maturo naredo iz slovenščine. Ponosni (būzkek) smo bili na njega.«

• V Sidneyi mate slovensko cerkev pa dva slovenska župnika.

»Ja, dva župnika mamō zdaj. Vse je leko v slovenščini,

»Tau je biu predsednik Slovenije, gospaud Kučan,« pravi Marija Nemeš. »Bila sam zelo ponosna in vesela, da sam ga prvič v življenji srečala. Še celau sem ga postregla (sem ma podvorila). Dobro smo se počutili, on je iz Prekmurja pa mi smo tudi večinoma vsi Prekmurci bili.«

• On je takšen neposreden človek, ka se leko z njim pogučavaš...

»Je, je. Lekō smo se z njim pogučavali po našem. Pogledno si je tudi razstavo, ka smo priprivil, obisko je klube.«

V časi olipijade je organizatorom v Sidneyi pomagalo dosta prostovoljcov (ōnkéntes segitōk). Med njimi je bijo mauž Marije tō.

»On se je tudi javo za prostovolno delo,« pravi Marija.

»Dva kedna je vozo predsednika Haitija in njegovo ženo.

Slovenci v Sidneyi s predsednikom Milanom Kučanom.

krstitke, poroke, pogrebi...«

• Kelko vas je tam Slovencev, gde vi živite?

»Točno ne vejm, po cerkvenem spisku kakšni tri gezero, ovak jih je pa še več.«

Slovenci v Avstraciji majo več slovenskih društev. V Sidneyi se tō na leto večkrat srečajo, majo piknike, programe. Večkrat pridejo iz Slovenije tō nastopat kakšne skupine. Gda je bila olimpijada v Sidneyi, so meli hirešnoga gosta.

Zelo je ponosen biu, da je leko tau delo opravlo. Unifoma, v sterō so delo opravljali, jim je ostala za spomin.«

• Nej je zablaudo v tistom vōlkom varaši?

»Dobro je bilau organizirano in vse označeno, tak ka je nej zablaudo. Včasih se je zavleklo vnoči tō. Ka so ma oni pravli, kama ščejo titi, ta ji je mogo pelati.«

Tast (após) Jožef Nemeš je pred desetimi lejtami tō išo

Gostji iz Avstralije

na gledanje v te dalešnji ro-
sag.

»Želeli so, naj je pridem ob-
skat,« pravijo gospaud Ne-
meš, »pa so mi poslali letal-
sko vozovnico. Sam se po-
dau za tau in sam veselo
še.«

• **Nika ste se nej bojali,
ka de se trbelo 20 vör pe-
lati s fligarom? Pa ka
bau, če se zgibite? Rejč tö
ne znate...**

»Nej. Če bi nej znau pove-
dati, bi že pokazo. Samo je
pa veselo bilau. Djesti, piti je
na fligari bilau, kelko si mo-
go pogosti. Srečno sam ta
prišo po dugi vör, tam so
me pa vsi čakali. Sin, sneja,
vnuk pa še drugi, ka so tam
iz našoga kraja. Lejpi spre-
jem sam emo.

Dva meseca sam tam pre-
živo pri nji. Skauz smo se
samo vozili. Dosta vse sam
vido...

• **Te ste pa velki gospaud
bili tam?**

»Gospaud sam bijo, vse sam
emo šentja, se mi nika nej
trbelo brigati zase. V Cam-
beri smo tö bili. Tau je glav-
no mesto, parlament pa vse
smo si poglednili. Prej dva
kedna smo bili na maurji.
Tam je še bilau veselo, tam
sam dosta lejpi žensek vido,
kak so se kaupale...«

»Oči so jim rasle,« se smeje
sneja Marija.

*Marija si je v dvei mesecaj,
ka je bila v Sloveniji, pogle-
dala Primorsko, pozvali so
jo sestre na večerjo, obed.
Eške brat je iz Avstrije do-
mau prišo.*

»Največ mi je bilau, da sam
vidla mater, sestre, brate,«
je rekla Marija, gda smo si
zbaugom daval.

*Gda te članek pišem, je Ma-
rija Nemeš že srečno nazaj
prišla v Avstralijo. Njeni
dom je zdaj več tam, kakoli
se ji ešče dostikrat senja o
Goričkom, o Prekmurji.*

*Če pa poglednam na malo-
ga macija, mi vsigdar na
pamet pride njeni nasme-
jani obraz.*

»Mama mi je pravla, ka moram iti v slovensko šaulo«

Tak vögleda, ka so letos vsi
avstralski Prejmurci prišli
domau na gledanje. En lejpi
den je gospaud Vendel Gaš-
par s svojo nečakinjo prišo v
našo uredništvo. Suzana Ma-
tuš je ranč tisti den mejla 23.
rojstni den. Leko, ka je njeni
stric pogovor za slovenski
radio v Monoštri in za naše
novine mislo kak darilo za
rojstni den. Suzani je malo
nerodno bilau, ka prej njej
slovenski gučati bole težko
gre. Dapa ne dajte valati! Le-
pau guči, samo rejdko se ji
dzejik zadejva, kakšno rejč
bole po angleško povej. V
Avstraliji je zgtaučila uni-
verzo pa si je tak mislila, ka
prva kak bi redno začnila
delati, si malo pogledne
»svejt«.

»Imam karto za avijon, ka
vala eno leto. Od šest do
osem mesecov bom tü,« pra-
vi Suzana. »Bom šla v Angli-
jo, tam bom malo delala.
Škem iti na Švedsko, na
Irsko, v Egipt, v Grčijo. Mo-
gauče tüdi drugam v Afriko,
samo bom vidla, kelko pe-
nez mo mejla.«

- **Za Anglijo imaš delovno
vizo ali misliš na črno de-
lati?**

»Imam delovno vizo. Tau
sam mogla v Avstraliji šest
kednov pred pautjov prija-
viti, pa so mi dali vse pa-
pire.«

- **Z dzejikom neš probleme
mejla, ka angleško dobro
gučiš.**

»Angleško meni najbole
gre.«

- **Kak pa tau, ka ti slovenski
tö dobro gre?**

»Slovenski pa nej tak dobro,
slovenski je bolj težko meni.
Vse razumem, samo je bolj
težko nazaj gučati,« se smeje
Suzana. »Rodila sam se v
Avstraliji, pa gda sam bila 13
lejt stara, mi je mama pravla,
ka moram iti v slovensko šau-
lo. Štiri lejta sam ojdla pa
sam se te malo navčila.«

»Volau si pa nej mejla,« pravi
njeni stric Vendel pa se vidi,
ka je vseeno ponosen na
svojo nečakinjo.

»Nikšo volau sam nej mejla.
V šauli pravo slovenščino
včijo, doma pa ata pa mama

Suzana Matuš v študioni
slovenskoga radia

prejmurško gučijo. Težko
mi je bilau.«

- **Maš kakšne prijatelje, pa-
daše, s sterimi se leko slo-
venski pogučavaš?**

»Gde mi živimo, je dosta Slo-
vencov. V našem mestu je
slovenska cerkev. V tau cer-
kev dosta Prejmurcov ojd, samo
oni so dosta starejši od
mene. Mi mladi ne gučimo
slovenski, mi gučimo vse
angleški.«

- **Kak je pa doma v družini?**

»Mama pa oča slovensko gu-
čita nam, mive s sestrov pa
angleško nazaj.«

- **Ka delate mladi v Avstra-
liji?**

»Gremo v kino pa plesat, sa-
mo nej v slovenski klub, gremo
na kavo, v restorant jest.«

- **Kelko lejti v Avstraliji v šau-
lo ojdite?**

»13 lejti. V »malo« šaulo ojdš
sedem lejti, v »velko« šaulo 6

lejt. Če ščeš, po tistim leko
greš na univerzo. Jaz sam šla
na univerzo. Študirala sem
menadžment.«

- **Ka vse si delala v Sloveniji?**

»Vse strice, tete sam pogle-
dala v Prejmurji. Šli smo na
Gorenjsko, Bled, Triglav...
Šla sam sama v Budapešt,«
se smeje pa pogledna strica
Vendela. »Stric je tö sto iti z
menov. Jaz sam ga nej pis-
tila, stejla sam sama iti. Sa-
mo dva dni sam tam bila. Ze-
lo krasno mesto je. Podnevi
je lejpo bilau, ponoči pa še
lepše. Vse luči so gorele nad
Donavo.

Potem sam šla v Medžugo-
rje. Šli smo gori na Križavac,
molili smo križno paut. Do-
sti ljudi je bilau tam. Tau je
dobro bilau, ka so nej samo
iz Slovenije pa Bosne prišli,
bili so iz Nemčije, Avstrije pa
iz drugi držav. Tau mi je bi-
lau všeč.«

- **Kakšni so v Avstraliji sta-
roselci? Mate z njimi kak-
šne stike? Je poznaš?**

»Nej, ne poznam. Gda sam
šla v šaulo, je par bilau v mo-
jem razredi. Oni majo svoje
vilič,« se smeje. »Vesi,« – ji
pomagam pa vidim, ka jo je
ta naša prekmurško-porab-
ska slovenščina malo utru-
dila. Zato jo enjam mantrati
pa ji raj zaželim, da bi se le-
pau mejla v Angliji.

Nej tak dugo nazaj je stric
Vendel prineso v naše ured-
ništvo njeno karto, stero je
napisala s Škotskoga. Na raz-
glednici etak piše: »Dragi
stric Vendel, jaz sem že do-
sta držav videla, Slovenija se
mi najbola vidi. V petek
grem nazaj v Anglijo in po-
tem bom vidla, ka bom de-
lala. Zdaj, ka so problemi v
Ameriki, mislim, ka bom
prva šla domau...«

Leko, ka jo časopis s tem po-
govorom najde že v Avstra-
liji. Vüpaajo, ka zdravo in
brez problemov.

Marijana Sukič

... DO MADŽARSKE

Zasedal kuratorij
sklada

Na začetku oktobra je zasedal
kuratorij Sklada za narodne in
etnične manjšine, ki je med
drugim pregledal prošnje sred-
nješolcev za štipendije. Krite-
riji za pridobitev štipendije so
razdeljeni na učni uspeh ter na
t. i. manjšinsko aktivnost. Kan-
didati lahko za učni uspeh do-
bijo 500 točk, za manjšinsko
aktivnost pa 160. Iz vrst slo-
venskih srednješolcev je kura-
torij prejel 7 prošenj, petim di-
jakinjam je odobril štipendijo.
Vseh pet dijakinj obiskuje Gim-
nazijo Mihályja Vörösmartyja v
Monoštru. Največ točk je do-
segla **Etelka Dončec** (660),
njej so sledile **Andreja Pint**
(650), **Bijanka Bartakovič**
(620), **Nikoleta Vajda** (619),
Beata Bajzek (608).

János Báthory je kuratorij se-
zanil s tem, da Uredništvo re-
gionalnih in manjšinskih pro-
gramov predlaga za proslavi-
tev letošnjega Dneva manjšin
t. i. festival manjšinskih fil-
mov. Po mnenju kuratorija je
za pripravo takega festivala
potrebno vsaj eno leto, zato je
predvideni termin za ome-
njeni festival Dan manjšin leta
2002.

Števanovske ljudske pevke „stare 10 let“

Skupina ljudskih pevk v Števa-
novcih je začela delovati pred
desetimi leti pod vodstvom
učiteljice Magdalene Bartako-
vič. Ženske iz Števanovcev ter
Verice-Ritkarovcev so peke
ljudske pesmi svojega okolja.
Strokovno vodstvo skupine je
kmalu prevzela glasbena peda-
goginja iz Murske Sobote. Pod
vodstvom Marije Ritupe je sku-
pina dosegla lepe uspehe. Naj-
več nastopov je imela v Po-
rabju in v Prekmurju.

10. obletnica skupine se bo
praznovala 21. oktobra v kul-
turnem domu v Števanovcih.
Na koncertu bodo ob domačih
pevkah sodelovale ljudske
pevke iz Monoštra, Laci Korpič
in ženski kvartet, ljudske pev-
ke iz Beznovcev ter ljudski pev-
ci iz Male Nedelje. Program se
bo začel ob 15. uri.

Če ti trbej mlejko, navči se dojiti!

Če se gnesden v Porabji kau-
lak pelemo, več ne vidimo
tiste lepe travnike, gde so
se gnauk svejta krave pasle,
sonžete, gde so s sanauv de-
lali. Tau je že skurok vse
grmauvdja. Kak so pavri
eden za drugim odavali krave,
tak so travniki pa sonžet-
ke notra zarasli. Mamo taše
zakone, steri vōpovejo, ka
vsakši svoj grōjnt dola mora
sčistiti. Zakon mamo, dapa
ga niške ne spoštūje. Doste
taši grōjntov je, ka lūstvo
ranč ne vej, čidni so. Za cer-

prišlo, ka bi bilau, če bi tau
senau taspulago z nikšo ma-
rov, naj ne pride nanikoj.
Brodo sam si, ka bi bilau naj-
baukše držati. Najprvin so
mi zavci napamet prišli, da-
pa tau je baja, ka zavcom
malo sena trbej. Drugo, ka
bi ostalo, tisto bi ranč tak
mogo tazažgati, kak do tej-
gamau. Mislo sam na krave
tō, dapa s tistimi je že več
dela. Od njij bi že nej mogo v
slūžbo ojti. Živeti pa s tisto-
ga, ka stoj krave drži, ne
more. Zato sam si pa te tak

nej samo za svoj tau mam,
liki na odajo tū. Osem mali
koz se je skotilo, tri smo za
masau na svoj tau njali. Pet
sam pa audo. Tak ka kakoli
gledamo, splača se s kozami
spravlati.»

- Sto doji pri vas koze?

»Žena. Sprvoga je ona naj-
bole za tau bila, ka naj ma-
mo kozdjo mlejko doma.
Dja sam se zato na telte s
kozami nej sto spravlati, ka
male koze bi bile pa ka bi je
še dojili tō. Zato sam ji že
včasini pravo tō: »Če ti trbej
mlejko, te se navči dojiti tō!«
Sprvoga ji je malo špajсно
bilau, dapa brž se je navčila.
Pa od tistogamau ona doji.
Dostakrat pridejo k nam pa
se čudivajo, ka edna Vogrin-
ka, stera je v varaši gorara-
sla, kozo doji.»

*- Nej bilau špajсно sprvoga
kozdjo mlejko?*

»Na začetki. Dapa zdaj smo
se že vcuj vzeli. Malo je vejn
bola sladko pa mastno,
ovak ranč tašo kak kravdjo.
Doktordja pravijo, ka je koz-
djo mlejko bola zdravo piti
zato, ka ona dosti taši rast-
line zej, ka krava nej. Mi smo
se že vcuj vzeli. Mlajšom je
zdaj že kravdjo mlejko špaj-
сно.»

- Kelko koz maš zdaj?

»Vsevkup osem, med tejmi
je eden kozjak. Leko bi emo
več tū, samo ka bi te z mlej-
kom delo? Če bi rejsan tak
bilau, kak sam čūjo, ka do
kozdjo mlejko kūpūvali, te
bi več držo zato, ka bi se te
trno splačalo. Dapa dočas
mo samo te držo, več nej.»

*- Nej si se bojo sprvoga, ka
do se ti zavolo koz caunali?*

»Nej. Vej pa prvin, kak so
starejši pripovedjali, so pri
vsakšo rama bile koze. Ko-
zino mlejko so vcuj k krav-
djinoj lejvali, naj bole mast-
no bauda. Caunati bi se pa
na vejm zaka trbelo. Vejpa,
one so ranč taše živali kak
svinje ali krave. Ne mislim,
če bi stoj vido edno malo,
dva meseca staro kozo, ka
bi pravo na njau, ka je grda
stvar.»

Besedilo in posnetek:

K. Holec

Nega smilenja!

Če ste toga reda gledali kaj televizijo, ste na TV2 po nistarni
večera v sedmij vōri leko vidli kviz (vetēlkeđ), z
naslovom Nega smilenja. Če stoj te kviz gleda, ma dosta vse
leko napamet pride. Gospa, ki te kviz vodi, je vcejlak v črno
zravjena. Tekmovalci (versenyžōk) okrog nje stojijo, ona pa
tak kauleg svojga stola lejče, gda prašanja, pitanja gor dava
- naj bi prej vsakšome tekmovalci v oči leko gledala - kak
ringšpil. Ranč sam si mislila, ka so tej Englejnđarge - šteri
so prej tau špilo nas navčili - zakoj nej vōnajšli eden takši
stolec, ka bi ova samo gumbe klačila, stolec bi se pa obračo
sam od sebe. Kviz je zatok nesmiljeni, ka pri vsakšoj rundi
ednoga tekmovalca vōličijo zatok, ka prej on najslabejši pa
samo vse zapravi. Ali pa ranč zatok, ka je najbaugši, tej slabi
se pa bojijo od njega.

Tem tekmovalcom gnauk spoj leke, gnauk žmetnejše
pitanje gor davajo. Pa te tej vogrski tekmovalci so včasini
tak, ka je tau strašno. Od Vogrskoga rosaga - zemljepis,
književnost, zgodovina ptt - včasini takšo ne vejo, ka eden
šaular mora vedeti. Takšega reda bi rada televizijski aparat
nikan tavō ličila pa z njim vred te moderni učni sistem, ka se
deca v šolaj mora včiti. Tau je tū istina, ka zatok tam stati
pred kamerami pa šec-pec odgovarjati je ovak, liki pred
televizijo sejdati pa od zvūna gledati. Dapa zatok spoj
dostakrat se zgodi, ka na takšo pitanje ne znajo odgovora,
sterga eden državljan, eden kulturn človek - ki se poda za
takšo igro - mora vedeti, če ga s senjaj gor zbidiyo.

Takše kaj geste v našom Porabji tū. Na koj sam zdaj mislila?
Dosta odim med lūdami, pa gda sam med tejmi našimi
lūdami skurok 40 lejt slūžila, sam mogla ugotoviti, ka smo
porabski lūdje tū čudni. Če bi, povejmo, zdaj napravli edno
tekmo vanje, eden kviz o Porabji, ne znam, kakše rezultate bi
leko zamerkali. Ena pitanja bi problemu delala našim
lūdam. Kelko lūdi zna, gde je povejmo, Sreberni breg ali
Katarina breg? Gde je Porabje najvišesō pa kelko metarov je
tau? Ali gde so Otkauvci, ka tala Verico pa Ritkarovce? Sto so
bili naši znani predniki, ka so včinili, gde so pokopani? Ka je
gnes Vashegyalja? Nemo vas včila pa že naprej prosim, ne
zamerite mi! Vse tau, ka sam doj spisala, sam samo zatok
naprajla, ka dostakrat čūjem od naši lūdaj, ka ge sam eške
povejmo nej odo na Gorenjom Seniki na Grbenjščeki. Tau tū
večkrat čūjem, ka tak malo šinfamo eden drugoga. Senčari
pravijo, ka prej, ka pa Števanovčarge pa Veričanci ali
Sakalauvčarge? Vej pa redno eške slovensko ne vejo. Depa
naj ne mislijo Senčarge, ka ovi gučijo ovak na nji. Tau je
gnauk istina, ka pri nas kelko vesi telkofele guča. Depa dajte
mi valati, zatok se vsi leko razmejmo. Če se ščemol!

I. Barber

RADIO MONOŠTER

UKV (FM) 106,6 MHz

Od pondejlka do sobote

od 16. do 17. vōre,

v nedelo

od 12. do 14. vōre.

tifikate za odškodnino so
varašanci vse vkūppokūpili
zemle, dapa nika ne delajo z
njauv. Če leko odajo, te go
odajo, če pa nej, te pa tak
stoji, kak je. V Porabji je pa
najlaguvejšē v Andovcaj.
Nej samo ka nejga krav, liki
dosti starejšō lūstvo žive v
vesi, steri še kauli rama si
težko dolapokosijo travo.
Samouprava si že tū dosta
brodila, ka bi leko delali, naj
v vesi travniki pa sonžeti
bola dolapokošeni baudejo.
Leko, ka je zdaj Djūrvin Kar-
či vōnajšo, ka bi trbelo dela-
ti?

*- Kak ti je na pamat prišlo,
ka boš koze držo?*

»Kauli rama etak pa tak sam
mogo travo dolakositi, ka
ovak bi že cejlak vkūpzara-
slo. Nej dalač od rama, tam
gde je tista velka trava, tisto
je eden Vogrin dolakūpo,
mislim fal, dapa telko pame-
ti že nejma, ka bi vsakšo leto
dolasčisto. Do tejamau, ka
je kosijo, tisto senau je taž-
gau. Gnauk mi je napamat

zmislo, ka mo koze držo. Nej
so tak aklave kak krave, me-
nja dela je z njimi pa vsakše
fele rabōjdja, trnje, listje,
vse zejo. Pa za mlajše volo
tū. Gora zrastejo na vesi pa
ranč maro bi nej vidli pri ra-
mi. Kak če bi v varaši bili.»

*- Dosta dela maš z njimi cej-
li den?*

»Če sam cejli den doma, te
skur nika dela nejmam z nji-
mi. Zazrankoma je vōpis-
tim, večer je pa nazaj za-
prem. Cejli den se tapasejo
tū na brgej. Telko zato skrb
moram meti, nej ka bi notra
v dvor prišle, zato ka rauže
pa mlade cepike vse dolaze-
jo. Če niške nej doma, te za-
zranka jim jasli puno skla-
dem s senauv ali travov, v
kauti jim pa vodau nalačem.
Popoldne jim še gnauk dam
pa tau je vse, ka delo mam z
njimi.»

- Vrejdno je koze držati?

»Vrejdno. Kositi etak pa tak
moram. Zdaj mam mlejko
pa mesau tū. Do tejamau
sam kūpūvo mlejko. Zdjaj že

OTROŠKI

Moj konjiček

Poletno
doživetje

KOTIČEK

Če imam prosti čas, s lahko ukvarjam s tistim, kar mi je všeč.

Rada berem knjige, poslušam glasbo ali gledam televizijo.

Moj konjiček so knjige, če imam čas, najraje berem. Zanimajo me mladinske knjige. V poletnih počitnicah sem prebrala dva romana. Tudi pri književnosti imamo obvezno branje. Prvo leto smo brali Antogono od Sofokla in Hamleta od Shakespeara. Vsak dan berem časopise, iz njih zvem, kaj se dogaja po državi. Vsak drugi teden dobimo slovenski časopis Porabje. Včasih tudi jaz pišem na otroško stran. Napišem, kaj sem delala v počitnicah in tudi druge teme si lahko izberem. Konec tedna berem romane in drame, zato ker med tednom nimam časa. Popoldne pridem domov iz šole, potem se moram učiti. Večkrat poslušam glasbo. Z veseljem poslušam Ámokfutók, V-tech itd. Zvečer gledam televizijo. Najbolj me zanimajo serije ali kakšni dokumentarni filmi. Poleti sem večkrat šla v gozd nabirati gobe. Zelo me je veselilo, ko sem našla lepe gobe. V gozdu je čisti zrak, zato sem se veliko sprehajala. Konec tedna imam več časa za moje konjičke.

Beata Bajzek
Gimnazija Monošter

Ne mislim, da bi bila velika razlika v tem, kako preživi prosti čas tipična slovenska ali madžarska družina. Vem pa, da ima vsak vedno več dela, vedno več opravkov. Mi smo doma skupaj večinoma zvečer, ko se lahko pogovarjamo ali se vsak zaposli s tem, kar najraje dela. Konec tedna tudi nimamo veliko prostega časa, ker mo-

ramo nadoknaditi zaostale stvari. Kljub temu gremo konec tedna na izlet, obiščemo sorodnike, prijatelje.

Tudi jaz imam čas samo na koncu tedna ali poleti. Med tednom se moram veliko učiti. Ko je petek in se konča pouk, sem zelo vesela. Vem, da zdaj lahko vzamem v roke čudovite knjige. Največkrat berem romane, drame. Moja druga najljubša zabava je iti v gledališče. V gledališče hodim s šolo. Večkrat tudi v Zalaegerszeg. Da bi svojo lepo postavo ohranila, veliko telovadim. V prostem času obiščem svoje prijateljice. Takrat se veliko pogovarjamo ali gremo v kino, če vrtijo kakšen zanimiv film.

Jaz se nikoli ne dolgočasim, vedno si najdem kaj zanimivega. Rada bi bila, če bi imela še več prostega časa!

Lilla Fasching
Gimnazija Monošter

Že od mojega otroštva sem zelo rada brala. Spominjam se, ko sem bila zelo majhna, mi je babica pripovedovala pravljice in različne zgodbe. Ko sem se naučila brati, sem pravljice brala sama. Kasneje sem spoznala ogromno knjig in zgodb in brala sem zelo veliko.

Zdaj imam - na žalost - zelo malo prostega časa, zato berem nekoliko manj. Rada berem zanimive in razburljive zgodbe, kriminalistične ali zgodovinske romane, še vedno pa berem tudi pravljice zgodbe.

Moja najljubša knjiga je Lát-hatátn ember madžarskega pisatelja Géza Gárdonyija, katero sem prebrala že vsaj petkrat. Glavni junak čudovite zgodbe je Zéta, ki je mlad grški suženj. Roman se odvija pri Tiszi v hunskega tabora.

Upam, da bom po maturi imela več časa za branje.

Blanka Bartakovič
Gimnazija Monošter

Že od mladih let zelo rada igrarim nogomet. To je moj konjiček. Verjetno je to nenavadno, ampak dandanes vse več deklic igra nogomet.

V otroštvu smo mnogo igrali nogomet z mojimi bratanci. Oni so me naučili igrati in od takrat mi je zelo všeč ta športna panoga. Že drugo leto igrarim v ženski ekipi v Monoštru, katera se imenuje Select. Na televiziji rada gledam nogometne tekme z očetom in s sestro. Tudi moja sestra ima rada ta šport. Poleti smo vsak dan igrali nogomet z našimi prijatelji na nogometnem igrišču. To je zelo dobra stvar, ker je šport zdrav in medtem se vedno zelo dobro počutimo.

Po mojem mnenju je nogomet eden najboljših športov na svetu.

Nikoleta Vajda
Gimnazija Monošter

Prostega časa imam bolj malo. Takrat lahko delam, kar hočem. Najraje berem. Rada berem knjige, ki me zabavajo, mi pomagajo razumeti svet, mi dajejo novo znanje. Rada berem tudi zato, ker potem postanem iznajdljivejša.

Rada gledam tudi televizijo, zlasti filme. Moje priljubljene oddaje so tudi razni kvizi ter poročila. Kadar je veliko šolskih nalog, je manj televizije. Pozimi rešujem križanke, poslušam glasbo. Z bratom igrava družabne igre. Medtem se večkrat pripravim. Spomladi in poleti kolesarim. Vidim lepe kraje in sem na svežem zraku.

Prosti čas mi zelo hitro mine.

Andrea Pint
Gimnazija Monošter

Kot vsako leto, so tudi letos organizirali poletno šolo slovenskega jezika, katere sem se udeležila tudi jaz.

Šola je trajala od 28. julija do 11. avgusta in je bila blizu Ljubljane, v Domžalah. Po prihodu smo pisali test, potem so nas učitelji razdelili v različne skupine. Nato smo se lahko peljali na stanovanje, ki smo ga imeli v dijaškem domu v Kamniku. Naslednji dan, v nedeljo, se je začel pouk. Bilo je 7 skupin glede na znanje in starost. V moji skupini so bili otroci iz Hrvaške, iz Jugoslavije, Makedonije, Italije, Švice in iz Madžarske. Razen tega so bili še učenci iz Maroka, Anglije, Združenih držav Amerike, Nizozemske, Avstrije in Francije. Pri pouku smo vadili slovnico, spoznavali smo slovensko književnost in smo peli lepe slovenske pesmi. Učitelji in učiteljice so bili zelo prijazni in pripravljeni pomagati. Ponavadi smo ob dvanajstih imeli kosilo, ob enih pa smo šli na bazen, kjer smo veliko plavali. Po večerji smo lahko šli na sprehod, lahko smo igrali košarko ali namizni tenis in poslušali glasbo.

Imeli smo tudi ekskurzije. Ogledali smo si Kamnik ter glavno mesto Slovenije, Ljubljano. Bili smo tudi v Celju, tu smo videli zelo lep grad. Po Celju smo šli v Podčetrtek, tu smo si ogledali staro lekarno in samostan v Olimju in cerkev svetega Andreja. Potem smo prišli v Podsredo, kjer smo lahko spoznali slovensko-bavarsko hišo, Levstikov mlin in grad Podsreda. V nedeljo smo bili v arboretumu, kjer smo preživeli lep popoldan. Zadnji teden, v torek pa smo šli v Postojnsko jamo in smo si ogledali čudovite kapnike, potem smo potovali na morje, spoznali smo Piran, nato smo šli na plažo in se veliko kopali.

Na žalost sta ta dva tedna zelo hitro potekla, ampak veseli me, da sem spoznala veliko prijateljev in prijateljic ter da sem lahko globlje spoznala moj materni jezik, slovenščino.

Etelka Dončec
Gimnazija Monošter

Bila sem na Hrvaškem

Šola se je končala 15. junija. Že v aprilu smo planirali, da bomo poleti šli na Hrvaško.

En teden smo preživeli tam. Opolnoči smo krenili na pot. Ime kraja je Supetarska Draga, ki leži na otoku Rab. Šli smo z eno prijateljico družino. Stanovali smo v apartmaju, kjer so bile štiri spalnice s kopalnico, kuhinja, dnevna soba in terasa. Mami sta kuhali, nekajkrat sem pomagala tudi jaz. Obala je bila peščena, kjer je bilo mnogo školjk. Veliko smo se

kopali in sončili, veliko smo se vozili z vodnim kolesom. Trikrat smo bili v mestu Rab. Bili smo tudi na izletu z ladjo. V mestu Rab je bilo mnogo prodajalcev in smo se srečali tudi z domačini. S trajektom smo šli v Senj.

Upam, da bomo tudi prihodnje leto šli na otok Rab.

Reka Hirnök
Gimnazija Monošter

KAUT

„Trgatev” v Števanovcih pa v Otovcih

NIKA ZA SMEJ...

V šteroj krčmeji?

Jenó je velki štrik. Napona nika takšega napravi, ka je prauti zakoni pa ešče gor na tau se nikak vsigdar vöskopa. Etognauk je po varaši lejtó s svojim autonom kak norc pa gor na tau je pijan bio kak čep. Policaj ga je zgrabo pa ga etak pito: »Gospaud, šketa, da bi vas pelo na edno alkoholprobo?« Jenó pa: »Kaj pa nej, z veseljem. V šteroj krčmeji začneva?«

Lagvo je razmejla

Lujza je etognauk k doktora ušla zatok, ka sta z možom Lujzekom že dugo-dugo zaman čakala dejte. Doktor go je zvižgalivo pa etak pravo: »Ženska, mo vido, ka leko napravim.«

Lujza pa zdaj etak pravi: »Nej, nej, gospod doktor. Prvo dejte bi pa rada mejla od svojoga moža.«

I. Barber

Toga ipa vse večkrat čujemo od vesi Števanovci. Društvo za lepšo ves večkrat organizira kaj takšoga, gde se vaščani leko najdejo, kakšno staro šego ali kaj nauvoga pokažejo.

29. septembra popodneva v 3. vöri se je vküp napelavala edna „ekipa“, ka prej notpokažejo trgatev, stera je nej tipična porabska šega, depa po naši vasnicaj so pred dostimi lejtami tó organizirali etakše prireditve. Pri nas v Porabji je vse menja grauzdja. Brez grauzdja pa trgatev držati je takšo, kak povejmo, vleta baur vlačiti. Istina, ka samo par kilomejtarov nam trbej titi pa v Sloveniji, pri sausadaj že najdemo gorice, grauzdje posajeno. Mi smo pa – ka smo meli – tazapüstili. Po naši brgaj toga reda bola grmauvje raste, nej grauzdje. Tomi so nej samo naši lüdje krivi.

V Števanovci so fajn vküp napelali tau trgatev. Vsefale so se nut naravnali, ženske v moškoga, moški v ženski gvant pa so maširali veselo od kulturnoga doma do Šebarstji, do Časar Ottona rama. Pa te je zatok tau nej samo šetanje bilau. Otto pa Agi sta nam dala delo, tak ka smo z lugašov doj pobrali grauzdje, tej drugi so pa vküp semleli, ka prej vino baude. Med tejm je ušla norija, popejvalo se je. No pa gesti pa piti je tó zadosta bilau. Bili so foliški pa pravi goslarje tó, etak se je pa dobra vola nej dojšla. Prauto večera pa nazaj v center, tam se je začno bal. Števanovci so z ednim spominom pa bogatejši gratali.

Ranč na tisti den so v Otovcay tó trgali, dapa nej samo grauzdje, liki bole djabke. Sadjari Smodiši so pomagali porabski podje tó. Najbole tisti iz Števanovec, Andovec pa Verice, sterim se Vlado Smodiš tó pomago, gda so svoje cepike sadili. Martini Ropoši, predsedniki Državne slovenske samouprave, so zatok tó najliš delo. Če je prej ovak prejdjen, te naj zdaj tó pokaže, ka trbej najnaprej delati. Njemi se je tau tó nej vnažalo.

I.B.-K.H.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter,

Gárdonyi G. ul. 1,

p.p. 77,

tel.: 94/380-767

e-mail:

porabje@mail.datanet.hu

ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.